

Sygn. akt V KK 41/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 30 marca 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Andrzej Ryński (przewodniczący)

SSN Małgorzata Gierszon (sprawozdawca)

SSN Dorota Rysińska

Protokolant Katarzyna Wępa

w sprawie **D.F.**

skazanego z art. 178a § 4 k.k.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w dniu 30 marca 2017 r.,

w trybie art. 535 § 5 k.p.k.,

kasacji wniesionej przez Ministra Sprawiedliwości - Prokuratora Generalnego

na podstawie art. 521 § 1 k.p.k. na korzyść skazanego

od wyroku Sądu Okręgowego w S.

z dnia 24 listopada 2015 r., sygn. akt IV Ka .../15,

zmieniającego wyrok Sądu Rejonowego

w S.

z dnia 13 kwietnia 2015 r., IV ...14,

- 1. uchyla zaskarżony wyrok, a także zmieniony nim wyrok Sądu Rejonowego w S. z dnia 13 kwietnia 2015 r., IV K .../14 i na podstawie art. 17 § 1 pkt 5 k.p.k. umarza postępowanie;**
- 2. kosztami procesu obciąża Skarb Państwa.**

UZASADNIENIE

W dniu 20 listopada 2014 r., Prokuratura Rejonowa w S. skierowała do sądu akt oskarżenia przeciwko D. F. oskarżając go o to, że w dniu 9 czerwca 2014 r. w S. na ul. M., będąc uprzednio prawomocnie skazanym wyrokiem Sądu Rejonowego w S. z dnia 10 maja 2011 r. o sygn. akt V K .../10 za prowadzenie pojazdu mechanicznego w stanie nietrzeźwości oraz w okresie obowiązywania zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych orzeczonych tym wyrokiem, znajdując się w stanie nietrzeźwości o stężeniu 0,95 mg w 1 dm³ wydychanego powietrza prowadził pojazd mechaniczny marki Mercedes Vaneo w ruchu lądowym, tj. o czyn z art. 178a § 4 k.k.

Sąd Rejonowy w S., po przeprowadzeniu w dniu 13 kwietnia 2015 r. - na podstawie art. 479 § 1 k.p.k. - rozprawy bez udziału oskarżonego, wydał w tym dniu, w sprawie IV K .../134, wyrok na mocy którego:

- I. oskarżonego D.F. uznał za winnego popełnienia zarzucanego mu czynu i za przestępstwo na podstawie art. 178 a § 4 k.k. wymierzył mu karę 6 (sześciu) miesięcy pozbawienia wolności;
- II. na podstawie art. 43 § 2 k.k. orzekł wobec oskarżonego środek karny w postaci zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych w ruchu lądowym na okres 5 (pięciu) lat;
- III. na podstawie art. 63 § 1 k.k. na poczet orzeczonej w punkcie I wyroku kary pozbawienia wolności zaliczył okres zatrzymania oskarżonego w dniu 9 czerwca 2014 r.

W punktach IV i V wyroku sąd orzekł o kosztach postępowania.

Od powyższego wyroku apelację złożyła w dniu 20 maja 2015 r. obrońca z urzędu oskarżonego, która zaskarżyła orzeczenie w całości, podnosząc zarzut błędu w ustaleniach faktycznych oraz rażącej niewspółmierności kary i wniosła o zmianę wyroku poprzez wymierzenie oskarżonemu łagodniejszej kary.

Sąd Okręgowy w S., po rozpoznaniu apelacji obrońcy, wydanym w dniu 24 listopada 2015 r. wyrokiem, sygn. akt IV Ka .../15, zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że z opisu czynu przypisanego oskarżonemu wyeliminował ustalenie o prowadzeniu pojazdu w okresie obowiązywania - zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych, a w pozostałym zakresie zaskarżony wyrok utrzymał w mocy.

Od powyższego wyroku kasację na korzyść skazanego wniósł Minister Sprawiedliwości - Prokurator Generalny, zarzucając mu rażące naruszenie przepisu prawa karnego procesowego - art. 17 § 1 pkt 5 k.p.k., polegające na przeprowadzeniu postępowania odwoławczego i wydaniu orzeczenia zmieniającego w części wyrok skazujący wydany w dniu 13 kwietnia 2015 r. przez Sąd I instancji wobec D.F., podczas gdy oskarżony ten zmarł przed jego wydaniem, co stanowi bezwzględną przyczynę odwoławczą określoną w art. 439 § 1 pkt 9 k.p.k. Skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku oraz wyroku Sądu I instancji i umorzenie postępowania na podstawie art. 17 § 1 pkt 5 k.p.k.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja jest zasadna w stopniu oczywistym w rozumieniu art. 535 § 5 k.p.k., co spowodowało wydanie wyroku na posiedzeniu bez udziału stron, uchylenie zaskarżonych wyroków oraz umorzenie postępowania karnego wobec D.F..

W aktach sprawy znajduje się odpis skrócony aktu zgonu D.F., z którego wynika, iż skazany zmarł w dniu 24 stycznia 2015 r. W dacie wyrokowania w niniejszej sprawie przez Sąd Rejonowy w S. istniała już zatem ujemna przesłanka, uniemożliwiająca dalsze prowadzenie postępowania wobec tego oskarżonego, której skutkiem - zgodnie z art. 17 § 1 pkt 5 k.p.k. - powinno być umorzenie postępowania.

Jak słusznie wskazał Minister Sprawiedliwości - Prokurator Generalny, skutku tego nie może zniwelować okoliczność, że wiadomość o śmierci oskarżonego sąd powziął dopiero w toku postępowania wykonawczego. Powyższe stało się podstawą wydania postanowienia o umorzeniu postępowania wykonawczego w tej sprawie, ale nie spowodowało wycofania z obrotu prawnego, wydanego wobec oskarżonego D.F. wyroku skazującego i zmieniającego go wyroku Sądu II instancji.

Jak trafnie stwierdził Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 15 kwietnia 2008 r., sygn. II KK 48/08 (Lex nr 567034), śmierć oskarżonego zawsze stoi na przeszkodzie prowadzeniu postępowania karnego (art. 17 § 1 pkt 5 k.p.k.). Kontynuowanie procesu i wydanie wyroku stanowi uchybienie określone w art. 439 § 1 pkt 9 k.p.k. Fakt, że sąd właściwy nie wiedział o wskazanej przeszkodzie, nie ma znaczenia i nie może uchronić kwestionowanego orzeczenia przed

wyeliminowaniem z obrotu prawnego. Śmierć oskarżonego nie stanowi natomiast negatywnej przesłanki postępowania kasacyjnego, jeśli kasacja jest wniesiona na korzyść oskarżonego (art. 529 k.p.k.). Podobne stanowisko zajął Sąd Najwyższy również w wyroku z dnia 6 czerwca 2013 r., sygn. III KK 147/13 (Lex nr 1318414), podkreślając, iż przepis art. 17 § 1 pkt 5 k.p.k. jest w swej treści jednoznaczny i bezwzględny, zatem powinien być stosowany niezależnie od powodów zaistnienia tego uchybienia oraz w każdym stadium procesu, w którym określona w tym przepisie przesłanka zaistnieje.

W niniejszej sprawie nie ulega wątpliwości, że określona w art. 17 § 1 pkt 5 k.p.k. negatywna przesłanka wystąpiła przed wydaniem wyroku skazującego D.F. przez Sąd I instancji, a zatem wydany wyrok i zmieniający go wyrok Sądu II instancji, są obarczone uchybieniem wskazanym w art. 439 § 1 pkt 9 k.p.k., powodującym bezwzględną konieczność uchylenia tych orzeczeń, niezależnie od powodów jego zaistnienia i wpływu na jego treść.

W związku z wystąpieniem ujemnej przesłanki procesowej określonej w art. 17 § 1 pkt 5 k.p.k. konieczne było zatem uchylenie tych wyroków i wydanie orzeczenia następczego o umorzeniu postępowania karnego wobec D.F..

Kosztami postępowania kasacyjnego obciążony został Skarb Państwa w oparciu o przepis art. 632 pkt 2 k.p.k. w zw. z art. 518 k.p.k.

Z tych wszystkich względów orzeczono jak wyżej.